Anbefalinger

Ukom

MELLOM PASIENTENS BEHOV OG SYKEHJEMMETS RAMMER

Anbefalinger

Publisert 10. november 2026

ISBN 978-82-8465-050-0

Dagens pasienter på sykehjem har mer sammensatte behov enn tidligere. Undersøkelsen viser at kapasitet, kompetanse og styringsinformasjon har betydning for sykehjemmenes mulighet til å ivareta disse behovene. Dette påvirker blant annet behandlingsavklaringer, samarbeid med pårørende og utøvelse av psykososial omsorg.

Anbefaling 1

Ukom anbefaler at kommunene sikrer at kompetanse og faglig støtte i sykehjem står i forhold til dagens pasienter.

Undersøkelsen viser at for å kunne oppdage endringer i tilstanden og gjøre behandlingsavklaringer, er sykehjem avhengige av at leger og personell som følger pasientene i det daglige har relevant kompetanse og erfaring. Det må også være tilgang til faglig støtte og veiledning

Kommunene bør følge med på om:

- kompetansen hos leger og annet helsepersonell samsvarer med pasientgruppens behov og utvikles i takt med endringer i oppgaver og ansvar
- personell som følger pasientene i det daglige har nødvendig observasjonskompetanse, slik at ansvar og kompetanse står i forhold til oppgavene de utfører
- det er tilgang til faglig støtte og veiledning ved usikkerhet
- det finnes tilgang til tverrfaglig og etisk drøfting

Anbefaling 2

Ukom anbefaler at kommunene sikrer at samarbeid med pårørende inngår som en integrert del av det faglige arbeidet i sykehjem, og at pårørendes kunnskap og erfaringer brukes i vurderinger av behandling og omsorg gjennom hele pasientforløpet.

Undersøkelsen viser at samarbeid med pårørende ofte er viktig for å forstå pasientens behov og oppdage endringer i tilstanden for å gjøre vurderinger av behandling og omsorg. Samtidig framstår kompetanse i pårørendesamarbeid som personavhengig, og det mangler ofte strukturer som sikrer en systematisk oppfølging. Samarbeid med pårørende bør derfor bli organisert som en faglig oppgave som understøttes av kompetanse, tydelig ansvar og hensiktsmessige arenaer for samarbeid.

Kommunene bør følge med på om:

- samarbeid med pårørende er definert og organisert som en del av det faglige arbeidet rundt pasienten
- helsepersonell har nødvendig kompetanse til å samarbeide med pårørende, avklare forventninger og håndtere uenighet
- nasjonale anbefalinger og verktøy for samarbeid med pårørende inngår i opplæring og tas i bruk i daglig praksis
- pårørendes observasjoner, erfaringer og kunnskap om pasienten blir innhentet, dokumentert, og gjort tilgjengelig for relevant helsepersonell på tvers av faggruppene

Anbefaling 3

Ukom anbefaler at kommunene sikrer styringsinformasjon som gir administrativ og politisk ledelse kunnskap om hvordan sykehjemstjenesten ivaretar pasientenes samlede behov, og om hvilke konsekvenser prioriteringer har for pasientsikkerheten i tjenesten.

Undersøkelsen viser at deler av sykehjemmenes kjerneoppdrag, som psykososial omsorg og individuell oppfølging, i begrenset grad inngår i styringsinformasjonen. Når kvaliteten på disse områdene ikke blir synliggjort, blir det også vanskelig å vurdere konsekvensene av at de blir nedprioritert.

Kommunene bør følge med på om:

- styringsinformasjonen samlet gir kunnskap om hvordan pasientgruppens behov for behandling og omsorg blir ivaretatt
- erfaringer fra pasienter, pårørende og ansatte inngår i styringsinformasjonen
- styringsinformasjonen synliggjør risiko og hvilke deler av tjenesten som blir vanskelig å ivareta når det må gjøres prioriteringer
- administrativ ledelse bruker denne kunnskapen til å synliggjøre konsekvenser og risiko for politisk nivå
- politisk nivå bruker styringsinformasjonen som grunnlag for prioriteringer og dimensjonering av tjenester

Foto: Shutterstock.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924